

Ljubljana, 19./X. 1922. — II./42.

Emil D. Stefanovič
lastnik in odgovorni urednik.

Vsled vedno naraščajočih stroškov za tisk smo bili prisiljeni zvišati s 1. oktobrom ceno lista. Odslej stane posamezna številka 4 K; mesečna naročnina za SHS 16 K jugoslov. Mesečna naročnina za inozemstvo

24 K jugoslov. Sodrugi! Podpirajte naš tisk z zbiranjem naročnikov in z zbirkami za tiskovni sklad.

Kdor ne prejema redno lista, naj ga takoj reklamira!

Uprava.

„Delavske Novice“, Ljubljana, Turjaški trg 2.

Javni železničarski shod.

V ponedeljek, 23. oktobra t. l. ob pol osmi uri zvečer se vrši v veliki dvorani Mestnega doma

Javni železničarski shod.

DNEVNI RED:

- 1.) Položaj železničarjev.
- 2.) Volitev disciplinarne komisije in zakon o zaščiti delavcev.
- 3.) Raznoterosti.

Kriza vladnih strank in proletariat.

Zagrebski »kongres javnih delavcev«, o katerem smo že povedali svoje mnenje in o katerem so gotovi krogi, ki se jim silno mudi zasesti kak ministrski stolec, vzdignili velikanski trušč, je izzvenel v prav klaverno melodijo. Gospodje, ki so mislili, da bodo potom papirne resolucije o pravem jugoslovanstvu in predvidno izražene želje za »pravo demokracijo« vrgli iz sedla Pašić-Pribičevićev centralist. režim in se sami polastili izpraznjenih mest okoli državnih jasl, so za eno grenko izkušnjo bogatejši. Za eno izkušnjo je pridobila tudi hrvaška republikanska kmečka stranka, ki koleba semtertja med »nacionalno« politiko buržuazije, ki ji je edini cilj čimvečji profit, in med razredno politiko proletariata, ki teži za osvoboditvijo vseh delavnih ljudstev izpod kapitalističnega jarma in tudi v nacionalnem oziru zavzema edino pravilno stališče: popolna in neomejena samoodločba narodov.

Demokratska stranka je ponovno dokazala vsem tistim, ki jim doslej še niso zadostovali številni eklatantni dokazi, da je **razredna stranka srbskega kapitala**. Srbski kapital ne smatra, da je že prišel trenotek, ko je svojo gospodarsko pozicijo že toliko utrdil, da brez bojazni lahko pripusti hrvaške in slovenske kapitaliste k državni upravi. Zato je zmagal še enkrat Pribičević, ki najbolj pravilno zastopa interese srbskega kapitala v sedanji dobi brezobzirne akumulacije kapitala, dočim tudi Davidovića niso hoteli odstaviti, ampak so ga pustili kot adut za poznejši čas in za verjetne izpremembe položaja po prihodnjih volitvah.

Tudi v radikalni stranki je ostal na krmilu Pašić, ki ima popolnoma enako mnenje o položaju srbskega kapitala kot Pribičević. Čas za politiko St. Protića v radikalni stranki za enkrat še ni prišel. Nedvomno pa

je, da so radikalci pripravljeni o prvem ugodnem trenutku obrniti fronto, razbiti koalicijo z demokrati, preorientirati svojo politiko in celo izkrcati Pašića, kakor hitro bi videli, da jih utegnejo prehiteti z odpovedjo ljubezni demokratije. Obe stranki težita za uničenjem druga druge in sedita skupaj v vladi le zato, ker ne vesta, kako bi momentano drugače mogli braniti interese srbske buržuazije.

Zato je notranja kriza v obeh strankah pridušena le začasno, nikakor pa odpravljena. Latentno se bo nadaljevala in iz časa v čas bo buknila s silnejšim plamenom. Svojo solucijo pa bo našla, ko nastopi druga gospodarska situacija in drugi volilni rezultati kot posledica izpremenjene gospodarske konstelacije.

Proletariat pazljivo motri vse pojave notranjih kriz režima, ker pa njegova politika sloni na spoznanju, da so vzroki gospodarske narave odločilni faktorji v politiki, se ne vdaja iluzijam, kakoršnim so podvržene malomeščanske stranke. Delavno ljudstvo ve in mora vedeti, da se bo izkopal iz težkega položaja samo z lastno močjo. Ta lastna moč pa se mora izražati v najširši organizaciji, ki obsega delavno ljudstvo mest in vasi. Zato je glavno geslo, ki nas more voditi na potboljšanja obupnega stanja, **boj za enotno fronto proletariata** sporazumno ali pa preko glav voditeljev delavskih in kmečkih strank.

Železničarji.

Zaupniški sestanek železničarjev se vrši v nedeljo 22. oktobra t. l. ob 9. uri dopoldne v Železničarskem domu, Turjaški trg št. 2.

Sodrugi! Pridite!

Notranji pregled.

Zveza narodnih socialistov s skrajno desnico kapitalistov.

(Breznačelnost narodnih socialistov.)

Vsakemu, tudi površnemu opazovalcu je očevidno, da takozvana Triller-Ravniharjeva skupina ni morda levice, ampak **skrajna desnica demokratske stranke**. Glavni organ te skupine je starinski »Slovenski Narod«, ki se je vsekar odlikoval po nenavadni konservativnosti in zastarelosti svojih nazorov v političnem, ustavnem, socialnem vprašanju. Spomnimo se samo stališča, ki ga zavzema »Slovenski Narod« v agrarn. vprašanju. Njemu ne zadostuje niti ta klavrna spaka, ki so jo izfabricirali kot »rešitev« agrarne reforme uradni demokratje, ampak odločno trdi, da **agrarnega vprašanja** sploh ni in da se mora zagotoviti lastnikom popolna pravica razpolaganja s svojim bogve kako pridobljenim veleposestvom. Enako stališče zastopajo stari gospodje v Knafeljevi ulici tudi v **stanovanjskem vprašanju**. Zaščita stanovanjskih najemnikov (to tako nedolžno in nenevarno skrupulo) se jim vidi kot nedovoljeno in vsega obsojanja vredno poseganje v **nedotakljive pravice privatne lastnine**. V pogledu notranje politike so gospodje na skrajnem desnem krilu buržuazije in vedno na ves glas zahtevajo vporabo »energičnih« sredstev proti delavskemu gibanju. V zunanji politiki imajo ultrareakcionarne misli, v socialnem oziru stoji na stališču predpotopne hierarhije očakov. Glede na ustavo so odločni pristaši dvodomnega sistema, tudi odprava plemstva ni pri njih izzvala posebnega navdušenja. To so bitne oznake njihove »demokratičnosti«. Če povemo še, da se v tej skupini starinov zbirajo delničarji velebank, da so ji zagotovljeni glasovi samostojnežev (simpatije naših veleagrarcev napram »Slovenskemu Narodu« so stare in popolnoma razumljive), če povdarimo, da uživajo starini zaupanje Zveze industrijcev, ki hoče odpraviti celo te žalostne pravice, ki bi jih naj dobili delavci po zakonu o zaščiti delavcev, smo podali približno sliko disidentov iz Zerjavove demokratske stranke.

S to in tako skupino je sklenila zvezo in blok takozvana »neomadeževana« stranka narodnih »socialistov«. Na podlagi iluzije o bližnji možnosti vstopa v Davidovićevo vlado, katero malomeščansko blodnjo je v njih vzbudil zagrebski kongres takoimenovanih »javnih radnikov«, so se gospodje iz zaveznikov klerikalcev in socialdemokratov v svoji vlade žejni naglici naenkrat prelevili v navdušene sopotnike skrajnega desnega krila naših demokratov. Sestavili so skupaj z njimi blok za prihodnje ljubljanske občinske volitve. Nosilec liste bo dr. Ravnihar, ki ga žele postaviti za bodočega župana, mandate pa si bodo razdelili vsak na polovico s »popolno pariteto«. Tako bomo imeli priložnost videti na skupni listi ime pod imenom zastopnike velekapitalistov in veleagrarcev ramo ob rami z »zastopniki duševnega in ročnega proletariata«. Da so gospodje od »Slovenskega Na-

roda« navdušeni nad to vrnitvijo pod belo zastavo zgubljenih sinov, ki so toliko časa tavalili po črno-modri temi skupaj s klerikalci, o tem si ne dovoljemo dvomiti. Da so imeli glavni faktorji, ali pa vsaj odločilna večina teh faktorjev v narodno-socialistični stranki s to najnovejšo svojo strnitvijo z velekapitalom in veleposestvom svoje »višje« namene, je tudi zelo verjetno. Ni pa popolnoma verjetno, da bo vse uradništvo n delavstvo, kar se ga je zbiralo pod narodno-socialno zastavo, v isti meri navdušeno za zadnjo politično »preorientacijo« svojih voditeljev. Videli bomo, če bo narodno-socialistični proletariat tudi ta skok prenesel z isto apatijo, kot je prenesel dosedanje podvige svojih prvakov. Proti enemu teh podvigov so pa vendar rebelirale celo organizacije te stranke: strankina konferenca je, čeprav jako pozno, obsojala glasovanje svojih poslancev za »zakon o zaščiti države«, ki jemlje državnim nameščencem in delavcem pravico do uspešnega boja za obstoj in sankcionira buržuazni teror nad delavskim razredom po priznanju samega njihovega glasila. Ta nastop organizacij zoper zakon o zaščiti države je bila svarilna klofuta skrajno oportunističnim in breznačelnim prvakom, ki so brez principov in se v svoji žeji za vladn. koritom oprijemajo vedno novih zaveznikov, ki jim naj postavijo lestvico, po kateri se spleza k državnim jaslom.

Če se v situaciji, v kateri je edina prava pot za proletariat enotna fronta delavnega ljudstva, narodni »socialisti« zvežejo s skrajno desnico kapitalistov in tega v zadnjem trenutku odpor iz vrst njihovih pristašev ne prepreči, si je ta stranka izkopal končno svoj — politični grob.

Pošteno delavstvo in uradništvo v tej stranki, ki je doslej še verjelo »socialističnim« frazam svojih prvakov, bo na ta zadnji izdajalski podvig svojega vodstva odgovorilo brez dvoma na ta način, da bo glasovalo kompaktno za enotno fronto in listo delovnega ljudstva.

„Naprejevi“ sofizmi glede ljubljanskih občinskih volitev.

Znano dejstvo je, da je s sedanjimi »Naprejevimi« gospodarji silno težko govoriti kako pametno besedo. Tudi sedaj se bomo dotaknili »Naprejevih« pisarij le zato, da si bodo naši bralci na jasnem o par stvarih, katere se tičejo občinskih volitev v Ljubljani in ki se sedaj »Naprej« žoga z njimi kot opica z divjim sadežem.

V predzadnji številki smo prinesli **minimalni komunalni program**, za katerim stoji kot en mož ves razredno-zavedni proletariat Ljubljane. Obenem s programom je bilo rečeno, da razredno-zavedni proletariat ne more stopati v noben blok s kako meščansko, četudi opozicionalno stranko. Zato odklanja vsak kompromis v tem oziru. Je pa nekaj čisto drugega, kar ima s kompromisom toliko opravila kot g. Bernot z lo-

giko in doslednostjo. To je geslo enotne fronte proletariata, ki je edino v stanju izvesti proletariati iz težkega pritiska reakcije s tem, da namesto medsebojnega boja postavi skupni in enotni nastop delavnega ljudstva zoper reakcijo kapitalističnega razreda. To geslo se propagira v celi internacionali in izvaja povsod, kjer obstoja resna volja za to, to geslo od svojega začetka propagirajo »Delavske Novice«. Ta taktika se je z velikim uspehom izvajala v januarski stavki rudarjev l. 1921. in v letošnji uspešni rudarski stavki. Tedaj so za silo tudi Bernotovi pristajali v tej naši enotni fronti. Enotna fronta je enotna akcija celokupnega proletariata v obrambo zoper naskok kapitalizma. Razredno-zavedni del proletariata daje smerice tej akciji.

Nekaj čisto drugega pa je gnili kompromis, ki ima kot skrajni cilj dosego več ali manj mandatov. Boj za mandate, to je enotna fronta v duhu »Naprejevega« socializma. To je njegov marksizem, dasiravno se ga tako hudo otepa. Stvar je jasna in leži na dani. Vsaj z gospodje od »Napreja« tisti, ki bi hoteli imeti predvolitve, ki naj bi določile, koliko mandatov naj dobi katera stranka. Njim se je šlo in se še gre v prvi vrsti za mandate, o programu ne govore dosti. Če niso »Naprejevci« čisto kratkega spomina, se bodo spomnili, da oni nikoli niso postavili vprašanja občinskih volitev na bazo enotne fronte in enotne akcije proletariata, ampak so vedno govorili le o mandatih in jim je bilo silno neprijetno in neljubo, če bi jim pri

razdelitvi mandatov hotela kaj odjesti n. pr. organizacija okoli »Zarje«.

Razredno-zavedni proletariati od bija čudni predlog za nekake predvolitve. Prvič, ker je to sploh nonsens (nesmisel), ki se lahko rodi samo v kakšni konfuzni glavi. Bernot mora vendar dobro vedeti, da bi vsi demokratje od »Jutra« volili njegovo listo, če bi take predvolitve izpeljale samo delavske stranke in organizacije, kar je on predlagal. Tako bi se gospodje od »Napreja« potrkali na prsa in bi dejali: »Mi zahtevamo največ mandatov, ker so predvolitve pokazale, da je na naši strani večina ljubljanskega proletariata.« V resnici pa bi se sestojal ta njihov proletariati v ogromni večini iz »Jutrovih« demokratov, ki imajo še največ zapužanja v »Naprejeve« socialiste, kar dokazuje zgodovina polpreteklega časa (oba Kristana, Bernotov poslanski mandat, pomoč policije »socialističnim« strokovnim organizacijam itd.) Drugič, ne maramo predvolitev, ker ne maramo kompromisov, ampak hočemo enotno fronto proletariata. »Naprejevci« bi bili pripravljene po izvršenih predvolitvah stopiti na skupno listo tudi z zastopniki kapitala, samo da se doseže zaželjeno število mandatov. Mi to s skrajno energijo odklanjamo, ker smo za čistost razrednega boja proletariata. Mi smo za enotno fronto, za enotne akcije in na tej bazi tudi za enotno listo proletariata, v tem znamenju pojdemo v volilni boj, ki je za nas ena bitka dolgotrajnega razrednega boja. Kompromisne liste, predvolitvene fraze in sofizme pa prepuščamo izurjenim žonglerjem okoli »Napreja«.

bilska, kolesna, papirna in pohištvena industrija.

Skupno je leta 1920. izvoz znašal 13.175.800 centov, uvoz pa 60.610.719 centov. Uvoz je bil torej za 47.434.919 centov večji.

Avstrija je torej globoko pasivna dežela.

Dejstvo, da je bilo po zadnjem štetju 1. julija 1922. samo na Dunaju 37.750 brezposelnih, je značilno za nesposobnost Avstrije za življenje. Nizki tečaj valute vstvarja najugodnejše pogoje zaposlenja industrije in vendar je v samem glavnem mestu 38.000 brezposelnih. Položaj brezposelnih je obupen. Toda o tem pozneje.

4. Finančni položaj.

Dejstvo, da Avstrija v nobenem slučaju ne more zravnati izvoza z uvozom, je pripeljalo do progresivnega zgubljanja vrednosti krone. Razlika se je krila z neprestanimi novimi emisijami bankovcev, kar zopet ubija njihovo vrednost. 1. julija 1914 si plačal za 1 dolar 4 K 95 v., 1. julija 1919 pa že 30 K 25 v. in 1. julija 1920 145 K. Nato pa se je začelo katastrofalno padanje avstrijske krone, tako da danes stane v Avstriji 1 dolar 75.000 K.

K temu pride še strahovita zadolžitve Avstrije. Zunanji dolgovi avstrijske republike, ki jih je sprejela v nasledstvo od monarhije, znašajo 2696 milijonov mark, 42.900 tisoč holandskih goldinarjev, 8 milijonov švedskih kron, 20,6 milijonov danskih kron in 3,6 milijonov levov.

K temu so prišli še nadaljni inozemski dolgovi za živila in surovine, ki so že spomladi l. 1921. znašali približno 150 milijonov dolarjev. K temu je treba prišteti še razne inozemske kredite, ki jih je Avstrija dobila vedno, kadar je bila tik pred smrtjo. Da o zadnjem kreditu, ki znaša čez 500 milijonov zlatih kron, niti ne govorimo.

Naiven mora biti tisti, ki misli, da bo Avstrija kdaj te dolgove mogla plačati.

Položaj delavstva.

Proletarci morajo za vse, kar rabijo plačevati neprestano naraščajoče cene. Prosečno so cene glavnih potrebščin 20.000 krat višje nego pred vojno.

Nasproti temu pa je zaslužil visoko kvalificiran delavec, ki je imel julija 1914 36 K tedenske plače, 5. septembra letos, približno 340.000 kron na teden, torej nekako 9500 krat toliko kot leta 1914. Vendar je večina delavcev začetkom septembra letos zaslužila tedensko samo od 180.000 do 260.000 K, torej prosečno 7 do 8000 krat več kron kot v miru.

Blagovne cene so torej 20.000 večje, mezde pa so prosečno le 8000 večje. Dejanske plače delavcev so torej približno za dve tretjini nižje kot pred vojno.

Pred vojno si je lahko visoko kvalificiran delavec za svojo tedensko plačo 36 K lahko kupil: 113 hlebcev kruha ali 82 kg moka ali 170 kg krompirja ali 18 kg mesa ali 20 kg svinjske masti ali 43 kg sladkorja ali tri pare čevljev ali pa eno obleko.

5. septembra 1922 pa si je mogel s svojo tedensko plačo 340.000 K kupiti samo 52 hlebcev kruha ali 23 kg moka ali 170 kg krompirja ali 12 kg mesa ali 6 kg svinjske masti ali 16 kg sladkorja ali 1 par čevljev ali pa, po kvaliteti, $\frac{1}{7}$ do $\frac{1}{3}$ obleke, torej nekaj čez tretino tega, kar si je mogel kupiti pred vojno.

Dejansko pa delavec niti toliko ne dobi, čemur je vzrok v velikanskih goljufijah, ki jih izvaja vlada v določevanju indeksa. Vsak mesec se namreč plače potom indeksa »prilagodi draginji«. Kako se tu postopa, naj pokaže en sam vzgled. Uradno se je izračunalo, da je draginja od 15. julija do 14. avgusta 1922 zrastle za 124%. Na tej podlagi so se zvišale 26. avgusta plače za 124%. V resnici pa je draginja od 15. julija do 26. avgusta zrastle za 372%! Sedaj pa pride še druga goljufija. S to plačo, ki je zračunana na podlagi draginje med 15. julijem in 14. avgustom, naj delavec živi do 25. septembra, medtem ko so cene rapidno naraščale!

Najstrašnejše trpijo pri teh razmerah brezposelni, katerih število znaša v celi Avstriji sedaj 65.000. Po-

lovica teh ne dobiva niti vinarja podpore. Drugi pa dobijo ravno toliko podpore, da si niti hlebca kruha ne morejo kupiti na dan!

Zadnji dogodki v Bolgariji.

Kakor je v vseh premaganih državah obdržala po vojni buržuazija oblast na ta način, da je prepustila vlado »levim« strankam, tako so tudi v Bolgariji prišli po končani vojni na krmilo socialisti, takozvani radikalci in zemljedelci. Od teh strank so med tem izgignili socijalisti in radikalci, tako da danes vlada kot edina stranka zemljelcev. Ta stranka je stranka med vojno obogatele vaške buržuazije, vendar ji še danes slede tudi stotisoči malih kmetov in dninarjev. Stranke mestne buržuazije pa niso z vladajočo stranko zemljelcev prav nič zadovoljne, ker ta ne le da zastopa samo interese vaške buržuazije, ampak tudi ni izpolnila po željah mestne buržuazije dodeljene ji glavne naloge, namreč da uniči komuniste.

Prvi poskusi meščanskega bloka, da izpelje nameravani državni prevrat se je izjalovil vsled odpora delavcev in malih kmetov. Vlada zemljelcev cel čas ni imela poguma in moči, da bi razorožila še obstoječe organizacije buržuazije in bivših oficirjev ter da izžene iz dežele belogardistične generale.

Ti polovični koraki vlade in njena malodušnost so ohrabili meščanski blok k novim naskokom. Sedaj so meščanske stranke pograbile za sredstvo političnih demonstracij, ki naj bi zahtevale varstvo ustave. Vendar se meščanskemu bloku ni posrečilo spraviti na noge velikih množic za svoje cilje in tako je peljal 17. septembra nekaj tisoč rezervnih oficirjev in druge pod njegovim uplivom stoječe čete v Tirnovo, kjer se je nameravala ena prvih dogovorjenih demonstracij. To slabost meščanskega bloka je izrabila vlada zemljelcev s tem, da je s pomočjo policije in drugih sredstev, ki jih ima v rokah, onemogočila demonstracijo. Na potu v Tirnovo, mesto v notranjščini dežele, so pometali rezervne oficirje in druge, ki so se šli udeležiti demonstracije, iz vagonov, pretepli so bivše ministre, ki so nekoč kot ljudje meščanskega bloka sedeli v bolgarski vladi. V samem Tirnovu je priredila zemljedelska vlada konferenco, v kateri se je sklenilo, da se morajo vsi ministri, ki so vodili vojne l. 1912.—1913. in od 1916.—1918., postaviti pred sodišče. Pri tem je treba omeniti, da stoje ministri, ki so bili v vladah od l. 1915. do 1918., že sicer kot obtoženci pred državnim sodiščem. Obravnave proti tem ministrom se vlečejo že pol leta.

Proletariat, ki ga vodi komunistična stranka, se ni udeležil te konference, pač pa je mobiliziral vse svoje moči, da v slučaju, če bi se zemljedelska vlada skazala za nesposobno, da iz lastne moči izjalovi načrte meščanskega bloka, stopi v odkrit boj proti meščanskemu bloku. Vendar pa proletariati, ki stoji proti meščanskemu bloku v najodločnejši bojni poziciji, ne pozablja pri tem primerno nastopiti napram zemljelcem. Kajti vlada zemljelcev je in ostane vlada vaške buržuazije. Čeprav še danes sledijo, kako rečeno, stotisoči malih kmetov in dninarjev zemljedelski stranki, se vendar ne more tajiti dejstvo, da ima organiziran proletariati na te sloje velik upliv. Ta upliv postaja vedno večji in vodje zemljedelske stranke so postavljeni pred alternativo, da izpolnijo svoje obljube ali pa da se umaknejo očitno na desno. Zemljedelska stranka mora pognati Vranglove generale iz dežele, mora razorožiti belogardistične organizacije, mora ukreniti energične korake za pobijanje odedruštva — ali pa mora zgubiti v toliko hitrejši svoj vpliv na to množico malih in neposedujočih slojev na deželi, ki danes še stoji za njo.

Dejanski položaj pa je tak, da ni posebeno verjetno, da bi vlada hotela izpolniti svoje obljube. Sicer je zaenkrat onemogočila meščanskemu bloku, da izvede svoje namere. Toda na drugi strani obstojajo še naprej organizacije bivših oficirjev itd. in kujejo zarote. Zato

Mednarodni pregled.

Gospodarska situacija v Avstriji.

1. Poljedelstvo.

Avstrija obsega 84.000 km². Od teh je 89,5 procentov produktivnih. Od 75.000 km² produktivne površine spada 42 odstotkov na gozd, 29 odstotkov na travnike, pašnike in Alpe. Avstrija je torej dežela gozdov in pašnikov. Samo 29 odstotk. produktivne površine (21.750 km²) služi poljedelstvu in vrtnarstvu. Posevna površina najvažnejših zrnatih plodov (pšenica, rž, oves, ječmen, koruza), ki je do konca vojne nazadovala od 1,1 milijona hektarjev na 872.000 hektarjev, je zopet dosegla mirovno višino. Vendar se še ni dosegel tisti iznos žetve na hektar kot pred vojno (t. j. 13,6 meterskih stotov pšenice, 13,5 met. st. rži).

Pri štetju živine v aprilu 1919 se je napram l. 1910 ugotovilo nazadovanje v bikih za 26, v teletih za 27, v kravah za 16, v volih za 38 odstotkov. Mlada živina je napredovala za 44 odstotkov. V splošnem je število goved padlo od 2,22 na 1,93 milijonov glav. Število svinj pa od 1,84 na 1,11 milijonov repov. Danes je že doseženo mirovno stanje po številu goved, toda po kvaliteti živina daleč zaostaja za mirovnim stanjem.

V splošnem je danes avstrijsko poljedelstvo zopet doseglo ono staljšče, ki ga je imela pred vojno na teh tleh, ki danes tvorijo avstrijsko republiko. In vendar znaša avstrijsko poljedelstvo v primeri s skupno potrebo Avstrije velikanski deficit.

Letna potreba vseh vrst žita znaša 26 milijonov meterskih centov, lastni pridelek pa le 14 milijonov. Celokupni nekriti deficit v žitu za hrano za ljudi, živinorejo in industrijo znaša najmanj 12 milijonov meterskih centov.

Letna potreba krompirja je 23 milijonov met. cent. Domači pridelek, odštevši potrebno množino za posev, znaša pa le 11 milijonov m. c., pri čemur je treba omeniti, da se en del krompirjevega pridelka porabi kot živež za živino ali pa za izdelovanje špirita. Najmanj 12 milijonov meterskih centov krompirja je treba na leto uvažati.

Letna potreba sočivja presega štiri krat domačo produkcijo. Produkcija mesa, masti in mleka zaostaja daleč za domačo uporabo. Za pokrite letne potrebe sladkorja v iznosu približno 180

tisoč ton je na razpolago samo 50.000 ton avstrijske produkcije.

2. Industrija.

Po sklepu miru so se v Avstriji začeli eksploatirati vsi količkaj pomembni premogovniki in tako se je produkcija premoga zvišala na 3 milijone ton. Povečini je ta premog manjvredni rjavi premog. Toda letna potreba (pri polno zaposleni industriji) znaša približno 15 milijonov ton premoga. Uvažati se torej mora 12 milijonov ton iz inozemstva.

Prosečni letni učinek vodnih sil Avstrije znaša 3 milijone konjskih sil, od česar odpada na večje vodne sile 1,5 milijona netto konjskih sil. Ker odgovarja številu konjskih sil približno energiji desetkratnega števila ton premoga, bi same večje vodne sile lahko krile celokupno potrebo Avstrije po premogu, če — bi bile zgrajene. Do tja pa je na kapitalistični podlagi še dolga pot. Zgrajitev vodnih sil je šele v povojih.

Jako sposobne so železna in strojna industrija, izdelovanje kovinskih predmetov, industrija vagonov, avtomobilov, motorjev in koles, kakor tudi lesna pohištvena in papirna industrija.

Avstrijska industrija mora celo vrsto surovin dobavljati iz inozemstva: bombaž, volno, kavčuk, baker, cin, kože itd. Tudi morajo razne industrije kot volnena in bombažna svoje polprodekte pošiljati v inozemstvo v izdelavo, ker je razbila mirovna pogodba prejšnjo industrijsko enoto.

3. Avstrijski uvoz.

Stolper je zračunal, da znaša uvozna potreba Avstrije za živila (žito, krompir, sočivje, meso, mast, riž, sladkor, kondenzirano mleko, jajca) 56 milijard kron; letna uvozna potreba za premog 19,5 milijard kron in za druge surovine, pol in celotne izdelke pa 50 milijard kron. Torej znaša skupna vrednost potrebe Avstrije za eno leto okoli 125,5 milijard kron in to po tedanjem kursu, ki je bil v Curihu še štiri. Danes pa stoji avstrijska krona v Curihu na 0,0075, torej 5300 nižje!

Notranjo potrebo presega lesna produkcija. L. 1920 se je z velikanskim opustošenjem gozdov izpeljalo za več kot 100 milijonov frankov lesa. Za izvoz v velikem štilu delajo nadalje strojna, kovinska, vagoniska, motorna, avtomo-

stoji proletarijat budno na straži in organizira v celi državi velike shode in demonstracije. Na teh shodih se sprejemajo resolucije, ki zahtevajo uničenje mirovne pogodbe, odpravo reparacij, zvišanje delavskih in uradnih plač, konfiskacija živilskih skladišč, razdelitev hrane med delavske in kmečke organizacije potom občin, razoroženje buržuazije, oboroženje delavcev in malih kmetov, mir in zvezo z Rusijo itd. Taki shodi so se vršili pred kratkim v Varni, Šumenu, Vraci itd., katerih so se udeležili desetisoči delavcev, malih in neposedejočih kmetov. Položaj v Bolgariji je torej še vedno napet, dasiravno je vsaj začasno mestna buržuazija morala odgoditi svoje pučistske načrte za ugodnejši čas.

Gospodarska kriza in nova vlada na Češkem.

Čehoslovaška republika se nahaja v znamenju ogromne gospodarske krize, največje od svojega postanka. Dokler je imela češka krona nizek tečaj, je imela industrija Čehoslovaške možnost za izvoz, dasiravno je tudi tedaj le s težavo zamogla tekmovali na svetovnem trgu. Finančna politika koalicijske vlade pod Rašinom pa je imela izrazite deflacijske tendence. Doma in v inozemstvu so se povlačevali iz prometa češki bankovci, državni izdatki so se zmanjševali potom zniževanja delavskih in uradnih plač, kar je imelo za posledico zvišanje tečaja krone. Ta uspeh, katerega je vladna finančna politika ravno zasledovala, pa so spremljevali pojavi, ki so metali državo iz ene krize v drugo. Po uradnih podatkih znaša število brezposelnih na Češkem 600.000. Število delavcev, ki so le delno zaposleni, pa presega poldrug milijon. Zniževanje plač sili k splošnemu zniževanju cen. To pa vodi k vedno večji nezadovoljnosti v krogih malih in srednjih kmetov, ki so hudo prizadeti vsled visoke valute, ki onemogočuje takorekoč sleherni izvoz. Veliki agrarci si znajo iz te zadrege pomagati na ta način, da znižujejo delavske mezde in sicer razpolagajo z raznovrstnimi sredstvi, kar pa malemu in srednjemu kmetu ni mogoče. Proletarijat stoji pod najhujšim pritiskom ofenzivne delodajalcev. Velikanska brezposelnost in skrajšanje dela se brezobzirno izrablja v to, da se odtrgujejo mezde in v zaposlenih podjetjih zvišuje delovni čas. En del meščanskih politikov deluje dosledno na to, da se odpravi hiperindustrializacija Čehoslovaške s tem, da se uničijo majhni in srednji obrati, ki se naj v tope v velikih obratih. Ta konsekvantno izpeljevana politika vodi k uničenju malih in srednjemeščanskih eksistenc, tako da se tudi ti sloji začenejo upirati.

Buržuazija na Čehoslovaškem je nacionalno razcepljena. 70 odstotkov kapitala je v rokah nemške buržuazije, ki je nekdanj prevladovala, in češka buržuazija, ki ima sedaj v rokah državno oblast, izrablja to svoje uspešno sredstvo za brezobziren boj proti nemški buržuaziji. Vladna podlaga češke buržuazije je skrajno ozka, ker stoji na Čehoslovaškem trije milijoni Nemcev in čez dva milijona drugih nečeških narodnosti, predvsem Madžarov v skrajni opoziciji zoper češko vladno politiko. Ta se opira na državni zbor, ki je izšel iz volitev, ki so se vršile v času zmagovalne nacionalne omotice. Najvažnejša opora češke buržuazije je socialdemokracija, ki pa je vsled ustanovitve komunistične stranke zgubila čez dve tretjini pristašev in s tem temelj v širokih masah delavstva. Zraven čeških socialdemokratov so bili in so še danes češki narodni socialisti vogelni kamen češke meščanske vladne moči. Češki narodni socialisti, ki se poleg malih in srednjih meščanov in intelektualcev opirajo na velike dele nacionalno zmešanih delavskih množic, stoji pred razkolom. Posledice gospodar-

ske krize, dosedanje vladine politike in parola enotne fronte so omajale to najmočnejšo oporo. Politični barometer na Čehoslovaškem stoji v znamenju viharja. Švehla, novi ministrski predsednik, ki velja kot najnamazanejši politik in kot bodoči mož železne pesti v Čehoslovaškem, stoji pred problemi, pred katerimi se bodo njegove bonapartistične geste klavrno uletele.

Po večdnevni porodni bolečinih je Švehla sestavil že zdavnaj napovedano novo vlado. Pravzaprav je to stara vlada, vsaj sedijo v njej iste koalicijske stranke kot v prejšnji vladi, spremenilo se je le nekaj imen in nekaj resortov je menjala vlada. Vendar je ta menjava vlade simptomatičnega pomena, kar je izraz krize v sistemu meščansko-socialistične koalicijske vlade.

Nacionalna sestava prebivalstva Čehoslovaške znatno komplicira vprašanje vladnih kombinacij. Tukaj niso samo tri možnosti: meščanska vlada, meščansko-socialistična koalicija ali takozvana »čisto socialistična« vlada, tu obstoje še možnosti češko-nemške vladne koalicije, ki je sicer dozdaj še nikoli ni bilo, in potem takozvana vlada nacionalne koncentracije, do katere je že enkrat prišlo. To je bila prva, Kramáreva vlada, v kateri so bile zastopane vse češke in slovaške stranke. Ta vlada je odletela, ker so si narodni demokratje, stranka velikega industrijskega in finančnega kapitala dovoljevali več, kot se je to dalo tedaj še prisoditi socialnim demokratom in ker je radikalno razpoloženje med socialističnimi strankami napravilo sodelovanje s konservativci neznosno.

Nato je prišla Tusarjeva vlada, ki je bila koalicija socialdemokratov z narodnimi socialisti in agrarci. Tej vladi je napravilo konec dejstvo, da je večina v čehoslovaški socialdemokratični stranki nastopila zoper koalicijsko politiko. Za državne oblastnike je po razcepu socialdemokratične stranke nastal težak problem, zato so se odločili za politiko železne pesti, za katero pa nobena stranka ni hotela dati svoje firme. Vsled tega je prišlo do uradniške vlade s Černim na čelu, ki je bil do razpada stare Avstrije desna roka moravskega deželnega namestnika in eden glavnih stebrov Habsburžanov. Ta vlada je izvedla provokacijo češke levice v decembru 1920 in je vrgla ob tla odpor proletariata. Ob enem pa je ta vlada silno okrepila vpliv birokracije v vladi in v upravi. Njej je sledila vlada zunanega ministra Beneša, ki pa je kot komisaris voyageur velike Entente in menager male Entente prebil večino svojega ministirovanja na potovanju, tako da ni dejansko vladal on, ampak odbor peterih koaliranih strank, takozvana »petka«, ki je imela vso oblast v rokah.

Kmalu je prišla v javnost parola, naj ta petka tudi formalno prevzame vlado, kajti Benešev kabinet je bil itak le njena figura, ki je že več mesecev lebdela nad njim latentna kriza.

Dve okoliščini pa sta pospešili konec Beneševga kabineta in prignali do odločitve: gospodarska kriza in gibanje proletarske enotne fronte. Buržuazija in vladajoča klika je čisto jasno uvidela nevarnost, ki grozi njej in celemu njenemu sistemu vsled gospodarske krize in parole enotne fronte proletariata. Zato je prisilila socialdemokrate in narodne socialiste, da se odločijo. Zato sestava nove vlade ne pomeni nič manj kot, da so se socialni demokratje in narodni socialisti odločili nastopiti zoper enotno fronto in podpirati ofenzivo kapitala proti proletariatu. Naloga nove vlade bo, onemogočiti enotno fronto proletariata, znižati plače državnim nameščencem, podpirati kapitaliste pri zniževanju delavskih mezd in zadušiti vsak odpor proletariata. To pa se da doseči le na ta način, če vse koalirane stranke vložijo ves svoj vpliv, če postavijo svoje najmočnejše sile v vlado. To se je tudi zgodilo.

Da bo šla nova vlada na pot reaktivacije, zato jamči dejstvo, da se vsa važnejša ministrstva: predsedstvo, notranje zadeve, finance, justica, trgovina, poljedelstvo, vojska, nahajajo v rokah meščanskih strank.

Nova koalicijska vlada je protipoteza buržuazije proti paroli delavske vlade, Obe socialistični stranki sta se vrgli z vso silo proti temu vedno silnejšemu gibanju v masah. Zato bodo prihodnji meseci na Čehoslovaškem velike važnosti. Delavstvo se vedno bolj probuja in zahteva enoten nastop proletariata. Zlasti v narodno-socialistični stranki je velik odpor zoper meščansko politiko voditeljev. Kako stoji v tem taborju, vidimo iz dejstva, da je neki podeželski narodnosocialistični list pozival vojake, naj bodo v prvi vrsti socialisti, potem šele vojaki in naj nastopijo za odpravo militarizma.

Buržuazija je postavila vse svoje upe v novo vlado, za proletarijat prihajajo torej časi težkih bojev in reaktivacije. Le enotna fronta proletarskih množic lahko obvaruje proletarijat velikih in odločilnih porazov.

Dopisi.

S proge južne železnice. V Jugoslaviji imamo neke še en kos proge, ki je tudi pod okriljem južne železnice v Ljubljani. Ta proga je v Slavoniji, Barč—Pakrac, ki je dolga 43,6 km in je v zelo slabem stanju, tako da je človeka strah in groza, ko gre v službo, če še pride živ nazaj. Varnostnih organov ni nikjer, med postajami se pase živina, ki se vedno izpostavlja na progi, da je treba vsak čas ustaviti vlak. Pastirji postavljajo različne predmete na progo, n. pr. telegrafične droge ali kamne, strojevodja mora vedno paziti, da ne skoči lokomotiva v kak jarek. Povrh so tudi stroji v slabem stanju. Tu pa tam se vlak ustavi in ko se stroj zopet opremi in nabere paro, pa se zopet pomakne malo naprej. Priprave ali orodja za popravilo strojev takorekoč ni in to, kar je, je tako slabo, da ni mogoče z njim ničesar popraviti. Kdo je vsemu temu kriv, če ne vodstvo obratnega ravnanstva južne železnice v Ljubljani? Kar je pa najvažnejše in najbolj potrebno, da ve javnost, pa je, da za osobje, ki je primorano hoditi tja na substitucijo in pomagati kupičiti milijone družbi južne železnice in ki navzlic temu, da je tam draginja najmanj še enkrat večja kot v Ljubljani, dobiva le 60—70 K dnevnic, ni nobenih higijenično opremljenih stanovanj. Stanovanja, v katerih biva strojno osobje, ki opravlja najtežjo in najnevarnejšo službo, so obenem pribežališče raznega mrčesa kot: uši, stenic, ščurkov itd. Dalje ni posteljnega perila, če pa je vsaj napol opremljeno, je pa vse zamazano. V Pakracu se te sobe nahajajo v kurilnici, vrata so pokvarjena, postelje nesnažne, sobe polne blata. Ko se pripravljajo stroj za službo, letijo iskre in pepel v sobo. Ker je vse to za zdravje škodljivo, opozarja prizadeto osobje obratno ravnanstvo na splošne odredbe, ki se tičejo higijenične opreme.

Bilo je že številno prošnje in pritožbe glede teh neznosnih razmer, pod katerimi mora strojno osobje opravljati najtežjo in najbolj odgovorno službo, kar je prog južne železnice, in vendar se ni v enem in pol leta napravilo ničesar za zboljšanje položaja osobja. Vodstvo te usmiljene Uprave izrablja osobje na vse načine, osemurnega delavni-ka nočejo poznati, ker tukaj se dela 50% služba. Načelniki kurilnic se izgovarjajo, da to ni izvedljivo, ker Ljubljana ne pošlje osobja, pa tudi tukaj ni prostora za toliko osobja, da bi se moglo izpeljati osemurno delo.

Ker navzlic vsem pritožbam ni mogoče ničesar doseči, ne preostane drugega kot, da vsakdo, ki ga zadene ta usoda, da mora iti na to progo, to odkloni že iz razloga, ker je dala Uprava vsakemu v roke predpise, po katerih ima opravljati službo, pa tudi katere pravice mu pripadajo, da more vršiti službo.

Gospod Čobal kliče kapitaliste na pomoč.

Takoj po prvi obravnavi v zadevi rudarskih mezd so nastale glede

nastopa posameznih delegatov rudar. delavstva različne govorce. Da pa spravimo take nepomembne govorce, ki bi znale škodovati enotni fronti rudarskega delavstva, iz sveta, smo podali kratko izjavo, s katero smo smatrali, da je podano tako eni kakor drugi strani popolno zadoščenje.

Ali gospod Čobal se s tem ni zadovoljil, temveč je uložil proti eni naših sodruživ tožbo radi žaljenja časti, češ, da je ona trdila, da je on kriv, da se ni dosegel eksistenčni minimum.

Prva razprava, ki se je vršila 11. t. m. je bila preložena, da se zaslisi v tej zadevi še nekatere priče. Ugotavljamo na tem mestu dejstvo, da je predlagal g. Čobal kot svojo pričo g. dr. Golio, zastopnika zveze industrijcev.

O razpravi bomo poročali. Vendar trdimo mi danes lahko sigurno, da te besede niso žaljive, ker se gre tukaj le za dovoljeno kritiko taktike, ki nima z osebno častjo nič opraviti.

Gospod Čobal, ni v redu, ako kot star delavski boritelj iščete časti pri sodiščih in kličete na pomoč zastopnika kapitalistov.

Trbovlje.

Moram se dotakniti tudi iz vrst kovinarjev našega takozvanega fici-mojstra M. Pri nas imamo pri strojnem obratu na Guidi v delavnici nekoga g. Mortuna. Ta g. je že pozabil, da ga je pred dvema leti družba hotela nagnati. Tedaj se je ta gospod prilizoval okoli delavstva, da se je potegnulo zanj in v resnici sta šla dva zaupnika obratovodjo, ravnatelja in vladnega zastopnika prositi, da se ga naj vzame nazaj. Zdaj si moramo sami pripoznati, da smo podpirali nepravlega človeka, ali ta gospod si naj zapomni, da bo delavstvo zavzelo drugačno stališče napram njemu in njemu podobnim. Ko se je namreč ta gospod čutil zopet varnega, je počasi vse tiste ljudi spravil iz delavnice, enega sodruga pa celo sploh od dela, da sedaj ne dobi dela v Trbovljah, dasi mora živeti mater, ker je vdova. Njegov oče je bil dober delavski zaupnik. Dolgo že opazujem tega gospoda, pa še nisem mislil se oglasiti, ko pa sem videl, da nam je on odpravil dobrega zaupnika s. Pristava iz delavnice, sem se odločil izpregovoriti. Ta mož je s. Pristava po nedolžnem denunciral vsepovsod in ker njemu ni mogel do živega, se je maščeval nad njegovim bratom. Vsi fantje so dobili dopust za časa vojaškega službovanja, brat s. Pristava ga ni dobil. Tako je ta mladi fant, zdaj, ko ga država kliče, odpuščen od dela in ne ve, kam naj gre potem, ko pride od vojakov, brez denarja službo iskati. Bil je zaposlen 6 let pri rudniku. Ravnateljstvo ni imelo nič proti temu, da se mu da dopust, ali znano nam je, da je vsemu kriv gospod Martun. Povemo Vam pa, gospod Martun, da smo Vas kovinarji siti in prišla bo ura, ko bodo denuncijanti prejeli plačilo. Zaveden kovinar.

Trbovlje. Zopet smo primorani pisati o dnevnem kopu Dobrni z ozirom na naslednji dogodek. Dne 22. septembra je, kot je že navada, g. paznik Železnik pokazal svojo oliko in blago srce napram delavcem, ki so delali akordno delo. V tem slučaju je zaradi zaprte proge zmanjkalo vozičkov, pa je g. Železnik rekel delavcem, naj gredo pesek premetavati. Delavci pa, ki ga predobro poznajo, niso šli, ker jili je že dostikrat opetnajstil, da so zastoj delali. Zato jih je paznik kaznoval »zaradi neubogljivosti« vsakega za 10 kron, narkar se je oglasil preddelavec g. Hvala Valentin: »Haha! zopet smo vas prijeli za po deset kron!« Imamo pa še g. Lesjaka, paznika, ki vedno vpije nad delavci: »P... madona!« »Mrlič!« in še druge izraze, ki se ne spodobijo za izobraženega človeka. Ta Lesjak in njegov pomočnik gospod Zalaznik, preddelavec, sta se nekega dne znesla nad delavci, ki so se premočili, pa niso mogli več delati in so storili zato samo pol šihta, za polovico pa so prosili dopust. Na-

to so odšli domov, drugi dan pa so zopet prišli na svoje delo. Omenjena bi jih bila zato kmalu spravila ob delo. Zato smo primorani vse te gospode opozoriti, da naj vstavijo svoje čedno delovanje, dokler ne pride rudarsko ogorčenje do vrhunca.

Mnogo prizadetih delavcev.

Strokovno. Združenje brivcev.

POZIV

vsem pododborom, podružnicam, zaupništvom in članom pokrajinskih zvez: Beograd, Zagreb, Ljubljana in Sarajevo.

Sodrug!

Kmalu bo dve leti, odkar se je vršil kongres brivskih delavcev v Brodu, kjer se je izpeljalo ujedinjenje brivsko-lasničarskih delavcev cele Jugoslavije, razen Slovenije. Takoj po ujedinjenju, ko bi se moralo to združitev tudi dejansko izvesti, je nastopila zloglasna »Obznana«, ki je vse to onemogočila. V državi je zavladala reakcija, ki je strahovito zadela ves delavski razred, kakor tudi brivske delavce. Reakcija se je čutila tako na ulici kot v delavnici, kjer so se delavcem postavljali ubijajoči delovni pogoji. Veliko poskusov, da se ustvari organizacija, je propadlo, ker jih je spremljalo zapiranje in preganjanje delavcev. Vendar so se po velikih naporih ustanovile pokrajinske organizacije v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. Plenum delegatov teh organizacij, ki se je vršil 12. in 20. septembra letos, je sklenil, naj se z ozirom na to, da Slovenija prej ni bila ujedinjena, skliče v najkrajšem času kongres v Brodu. Zveza brivskih delavcev v Beogradu je bila poverjena s tem, da izvrši vse priprave za sklicanje kongresa.

Plenum je po diskusiji tudi sklenil, naj bo centrala v Beogradu.

Razen tega se je plenum bavil tudi z zelo važnim vprašanjem ponovne otvoritve zaprtih strokovnih organizacij. Sklenilo se je, da se izdelajo znamke od 1—5 dinarjev, da se omogoči pošiljanje delegatov v kraje, kjer so organizacije zaprte. Stroški bi se pokrivali iz skupnega fonda. Pokrajinske zveze bi pošiljale svoje delegate v podružnice, da bi se otvoritev sindikatov čimprej izpeljala in sklical kongres.

Sodrug!

Plenum je ugotovil, da je stanje brivskih delavcev v Jugoslaviji strašno težko in da je treba iz tega položaja čimprej najti izhod. Ta izhod je v organiziranju in ujedinjenju vseh brivskih delavcev v enotno zvezo, ki bo v stanju, vzdržati naskok delodajalcev.

Zato se pozivajo vsi gori omenjeni pododbori in zaupništva, da takoj pošljejo poročila o svojem delu svojim centralam, da bi te mogle pravočasno pripraviti referate za kongres, ki se bo kmalu vršil.

Na delo, sodrug!

Za Beograd: *Sava Gjorić*; za Zagreb: *Antun Makinc*; za Ljubljano: *Iv. Dorčec*, za Sarajevo: *Vukosavljević*.

Kovinarji v Karlovcu so v mezdnem boju. Opozorjamo kovinarje v Sloveniji, naj ne potujejo v Karlovec, dokler ne bo gibanje končano.

Krojači! Ne potujte v Sombor in v Šabac, ker se tam krojaški delavci nahajajo pred tarifnim gibanjem.

Živilski delavci.

Državna konferenca živilskih delavcev. Za državno zvezno konferenco živilskih delavcev so izvolila delegate do sledečih mest: Brod, Subotica, Osijek in Darda v Baraniji. Zveza poziva še druge grupe, da hite z izvolitvijo delegatov, da bi se mogla konferenca čim prej izvršiti.

Zvezna uprava.

Razvitje rudečega praporja. V nedeljo, dne 15. okt. 1922 je delavstvo pivovarne »Union« v Ljubljani na slovesen način razvilo svoj novi rudeči prapor. Točno ob 3. popoldan je začelo delavstvo in gostje prihajati v prostor gostilne »Reininghaus«. Prav lepo se je vršila zabava. Lepo so nam igrali sodrug od »Svobode« iz Šiške, za kar jim srčna hvala, da so bili tako solidarni, da so prišli igrati. — Ob 5. uri je nato

sodrug predsednik Mih. Klobčič otvoril razvitje praporja. Po kratkem nagovoru je nato razvil prapor, orkester je zaigral »Marzeljezo«, nakar je botrica sodružica Mravljak Leopolda objasnila v kratkih in jedrnatih besedah pomen rudečega praporja ter nato privezala trak in šopek cvetic. Potem je rekla sodr. predsedniku, naj izroči prapor v varstvo pred sovražnikom zastavonošu sodrugu Veharju Matevžu, kateri je postavil prapor tako, da so ga vsi videli. Nadalje je dobil besedo Meznarič, tajnik osr. društva živil. del. Ta je pojasnil položaj pivovarniškega delavstva. Po njegovem govoru se je razvila prosta zabava, zabavalo in plesalo se je do 11. ure zvečer v strogi disciplini brez vsakega nemira. Delavstvo pivovarne »Union« je eno prvih v Ljubljani, ki je znalo pokazati pot, po kateri mora iti proletariat. Ono se ne ustraši kapitalističnih pritiskov, ono se zna boriti proti vsakemu sovražniku, je solidarno v mezdnem gibanju, pasivni rezistenci, če je treba tudi v štrajku. Ono zna ščititi svoje interese. Lahko je ponosno na svoj rudeči prapor, ki ga je razvilo, da gre z njim lahko tudi v boj, če je treba. Delavci in delavke, sodrug! in sodružice, bodite ponosni na svoj rudeči prapor, družite se pod njim, pojdite naprej pod njegovim okriljem. Zahtevajte, da vas posnemajo drugi.

Živel rudeči prapor!

Živela razredna zavednost proletariata!

Živela solidarnost in sloga!

Zaveden delavec.

Sodrug! železničarji!

Uprava »Neodvisne Strokovne Organizacije za Slovenijo« izda koledar vezan v platno in s posebnim ovitkom. Kdor izmed sodrugov želi tak koledar, naj **takoj** sporoči to na dopisnici, ker se ga bo s posebnim ovitkom vezalo le toliko, kolikor bo naročil. Cena za tak koledar bo seveda večja.

Železničarski koledarji

okusno vezani, brez ovitka pa bodo gotovi, kakor smo že poročali, v začetku novembra in stane komad 10 Din.

Razno.

Jugoslovanski fašisti. Belgrajski izvrševalni odbor orjuncem in komit je sklenil čisto po italijanskem vzorcu mobilizirati svojo armado, da se z njo poda na bojno polje, seveda ne proti d' Annunziju na Sušak, ker zato našim hrabrim nacionalistom primanjkuje poguma, ampak proti neoboroženim — notranjim sovražnikom. Fašisti so zapovedali vsem pokrajinskim organizacijam, da morajo takoj izvesti splošno oborožitev svojih članov in njihovo generalno mobilizacijo. Za strašilo so si izbrali grozno zastavo: bela mrtvaška glava s kostmi počez na črnem polju, ki naj zavda strah in trepet vsem »protidržavnim elementom«. Ko so fašisti in komite to sklenili in zapovedali, so se podali v notranje ministrstvo k ministru Kostu Timotijeviću sporočiti mu svoje sklepe. G. Timotijević razgretil fašistov ni dal na licu mesta vtakniti pod ključ, dasi ravno so mu povedali, da imajo vse vrste orožja in celo konjenico, ne da bi zato imeli potrebne orožne liste. Rekel je samo, da država ne rabi njihovega oboroženega nastopa, ker se čuti sama dovolj močno, da se ubrani proti vsem sovražnikom. Nato so fašisti odšli, vseeno izvršili mobilizacijo in odposlali svoje čete neznanu kam, kakor smo brali v meščanskem časopisju. Motil jih ni nihče. Morda bomo te dni brali o kakšnih junaških činih teh hrabrih borcev za domovino in kapital, seveda ne na Reki, ampak na zagrebških ulicah. Če bodo imeli naši fašisti tiste uspehe na polju požiganja, morje in tatvine kot njihovi italijanski bratci, bo pokazala prihodnost. Sedanjost pa še jasno kaže, da tudi pri nas kot v Italiji za fašiste ne veljajo državne postave kot za navadne podanike.

Konec premogarske stavke v Moravski Ostravi. Dne 14. t. m. je bila podpisana v Pragi nova tarifna pogodba med premogarji in lastniki premogovnikov za šlezke revirje. Glavne točke tega ugovora so tele: Premogarji bodo delali ob sobotah 8 ur (dosedaj 6). Mezde se znižajo do 18. novembra za 25 odstotkov, od 18. novembra dalje pa še za 5 odstotkov (t. j. proti mezdám pred stavko skupno za 30 odstotkov). Vlada hoče ta ugovor razširiti tudi na ostale češke revirje, kjer so pogajanja še v teku. Lastniki premogovnikov bodo morali znižati tudi ceno premogu. Splošno se je znižala tudi cena najpotrebnejših živil po državnem indeksu proti lanskemu letu za 20 odstotkov. Znižanje mezd je torej večje kakor pa znižanje cen življenjskih potrebščin. Tudi v drugih industrijah hočejo kapitalisti prisiliti delavstvo na 30 do 40 odstotno znižanje mezd. Kapitalisti so v ta namen ustavili celo vrsto obratov, da tako silijo z bičem brezposelno delavstvo, da se uda njihovemu diktatu. Glavna podpora kapitalistom v njihovem protidelavskem besnenju so pa razni socialpatriotični ministri Habrman in Behinek, ki imajo nalogo, da z razširjenjem strok. organizacij (vse radikalne delavske skupine izključujejo iz strok. komisije) opravljajo službo buržuaznih valptov. Na Češkem ni zakona o zaščiti držav, na Češkem je 53 odstotkov prebivalcev delavcev, a vendar je delavstvo po zaslugi socialpatriotov od dne do dne izpostavljeno večji bedi, ker socialpatriotom je bližji interes meščanske buržuazije (oni to imenujejo interes naroda) kakor pa interesi proletariata. Danes se ti gospodje drže še s pomočjo vladnih oblasti na čelu strokovnih organizacij — ampak mase jih zapuščajajo od dne do dne bolj in kmalu bodo generali brez vojske.

Nova zemljiška postava v Rusiji. Sovjetska vlada je pred nekaj tedni izdala novo postavo, ki je velike važnosti za poljedelce. Po tej postavi se mora zemlja obdelovati v vsaki vasi, oziroma občini, skupno od vseh prebivalcev in članov občine. Sicer pa je dovoljeno vsaki občini ali vasi, da določa ljudstvo samo o načinu skupnega obdelovanja zemlje. Vsaka delavna oseba, ki je prekoračila 18. leto ima pravico glasovati. Najvažnejša točka v tej določbi je ona, ki zahteva, da se ne sme zemlja prodajati in tudi ne obremeniti z dolgovi. V najem se sme dati zemlja samo v izvanrednih slučajih, o katerih pa odloča vaški sovjet. Ako je kmet poklican v armado, tedaj skrbi vlada, da se njegova zemlja obdeluje in da kmetija napreduje kakor poprej. Legalno je vsa zemlja last države in se ne sme toraj poljubno prodajati; s tem se prepreči razpadanje kmetij in obenem tudi kmečkih družin ali domov. Glede skupnega delovanja hoče vlada doseči, da se delo za kmete kolikor mogoče omeji in olajša. Poljedelci ene vasi ali občine, ki nakupijo s pomočjo vlade potrebne stroje, s katerimi potem obdelujejo zemljo skupno, po vrsti. Istotako si zgradijo skupna skladišča, delajo skupne vodne naprave za namakanje suhe zemlje, ali osuševanje močvirij. Namesto da bi se trudil vsak posamezen kmet in se boril proti raznim težkočam, se dela vse skupno. Postava pa obenem določa, da je dovoljeno vsakemu kmetu, ako želi tako, da obdeluje svojo zemljo sam in se loči od drugih. Ta določba pa pomaga vladi prepričati kmete o koristi in važnosti skupnega delovanja.

Pred kovinarsko stavko na Čehoslovaškem. Kakor vse kaže, pride v kratkem do velike kovinarske stavke na Čehoslovaškem. Podjetniki namreč odločno zahtevajo, da se morajo mezde znižati za 30 odstotkov. Delavstvo izjavlja, da je ta zahteva docela nesprejemljiva.

Mezdno gibanje angleških rudarjev. Pogajanja med angleškimi rudarji in premogovnimi baroni niso privedla do nobenega zaključka. Podjetniki se protivijo zvišanju mezd. Strokovni voditelji kličejo sedaj vla-

do, da posreduje. Če se ta ne gane, pride vprašanje stavke na dnevni red. Oficielno glasilo angleške delavske stranke in strokovnih zvez »Daily Herald« prinaša vsak dan dolge članke o lakotnih plačah in o bedi premogarjev.

Zboljšanje rusko-poljskega razmerja. Opolnomočeni zastopnik Rusije na Poljskem Obolenski je izjavil tekom razgovora z žurnalisti, da je v rusko-poljskih odnošajih v zadnjem času nastopilo zboljšanje. Prihodnje dni se pričakujejo v Moskvi zastopniki poljskega ministrstva za trgovino in industrijo, ki se bodo z rusko vlado pogajali o rusko-poljskih trgovskih odnošajih. Poljska se je izjavila, da je pripravljena udeležiti se konference, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju razorožitve.

Vranglovci se vračajo v Rusijo. V Rostov je dospel transport 4100 Vranglovih oficirjev in vojakov. Pričakuje se prihod še nadaljnih 5000 vojakov in oficirjev.

Razmerje med sovjetsko Rusijo in Francijo. Francoski delegat Herriot, ki se je mudil v Moskvi in se sedaj vrača v Pariz, se je napram časnikarjem izrazil o svojih utisih glede obnovitve Rusije, ki vedno bolj napreduje. Bodoče francosko-rusko zblizanje ne bo nobena zveza vlad, ampak delovna skupnost obeh narodov. Prvi pot k zblizanju bo, da se odpošljejo od obeh strani trgovske delegacije v obe državi. Herriot je posebej povdarjal skupnost francosko-ruskih interesov na Vzhodu in se je skliceval na Poincarejev telegrafski odgovor na njegove tozadevne informacije, v katerem Poincaré podpira Herriotovo stališče in izreka sovjetski vladi svojo hvaležnost za prisrčni sprejem Herriota. Herriot je izjavil, da bo v Franciji razvil velikopotezno propagando za obnovev rusko-francoskih odnošajev.

POSLANO.

Ker me je g. ing. Franc Lapornik dne 9. t. m. napadel z besedami »preveč lumpaš«, »pa delati nočeš«, »pa cigarete kadiš«, vsled tega si dovoljujem vprašati ga naslednje:

1. Odkod vi pridete do tega, da me tikate? Jaz se ne spominjam, da bi midva kdaj skupaj krave pasla. Ni mi na tem, da bi me kdo častil, vendar bi moral g. ing. vedeti, da mora delodajalec ogovoriti delavca kot človeka, ne pa ga nahruliti kot sužnja.

2. Gospod ing. naj utemelji svoje očitke in pove, če me je kdaj videl kjerkoli pijanega, koliko njegovih cigaret sem zakadil in njegovega denarja zapil in kdaj sem se branil kakšnega dela, ki mi pristoja.

Pozivam g. Lapornika, da mi ravno na tem mestu tekom enega tedna odgovori na stavljena vprašanja, sicer bom primoran čez štiri najst dni o stvari izpregovoriti več in bolj natanko.

Anton Kastelic,

delavec na separaciji v Zagorju.

Za tiskovni sklad so darovali: Mak Jožef 4.50 Din; Novak Franc 10 Din; Mežek Anton 2 Din; Puc 3 Din; Franko 3 Din; Puc 4 Din; Neimenovan 2 Din; Grtadolnik Ivan 8 Din; Jank Ivan 6 Din; Sluga 7 Din; Slakoper Štefan 2 Din; Miklošič Ludvig 2 Din; Magerl Jožef 2 Din; Kancler Alojzij 2 Din; Mauer Tone 2 Din; Baznik Ivan 2 Din; Baznik Ivan 2 Din; Brus Vinko 2 Din; Zveza rudarskih delavcev v Kočevju je nabrala 200 Din; Dr. Dimnik J. 50 Din; Velkavrh 5 Din; Koritnik Blaž 3.50; Iglez Franc 5 Din; Divjak Ivan 7.50 Din; Omerzu Alojzij 1 Din; Kalšek Frančiška 2.50 Din; Zupančič 1 Din; Češnovar 9.75 Din; Potočnik Jul. 10 Din; Gorjanc Ivan 15 Din; Brinar 2.50 Din; Peperko Am. 3.75 Din; Paulič Iv. 5.75 Din; Janko Fr. 2.50 Din. Skupaj 398 Din 25 p.

Iz uredništva. Sodrug iz Trbovelj, ki nam je poslal neko izjavo, v kateri se zahvaljuje nekemu drugemu sodrugu, da mu je oprostil neke neutemeljene izjave, prosimo, da nam še enkrat pošlje dotično izjavo, ker se je prva nekje izgubila.